

Стоматолошки факултет — Скопје
Клиника за дентална патологија и терапија

ВАЖНОСТ НА НАСОКАТА НА ЦЕНТРАЛНИОТ ЗРАК ЗА ДОБИВАЊЕ ПРЕЦИЗНИ РТГ СНИМКИ

Кедеров П., Ѓ. Тантуровски, Ј. Атанасовски

Рентген дијагностиката секојдневно се применува. Често рентгенската снимка помогнува во дијагностиката и овозможува да се следи еволуцијата на извесни заболувања или, текот на преземената терапија. Правилното толкување на Рт-графијата е даден камен темелник во стоматолошката дијагностика.

Даден е приказ за ретрокоронарни, ретроалвеоларни и оклузивни (нагрини) снимки. Иако тие методи се обработени од повеќе автори, во секојдневната практика не се применуваат. И во стоматолошката рентгенографија треба правилно да се применат X зраците кои даваат драгоцен податоци за состојба на поедини регии од орофацијалната регија. Во секојдневното упатување на пациентите за Рт-графии ретко прецизно се назначува каква снимка се бара.

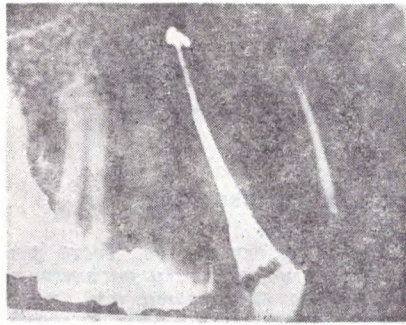
Наш маеријал

Направивме повеќе ртг снимки и тоа ретрокоронарни, ретроалвеоларни и оклузивни (нагрини). При обработката на материјалот дојдовме до сознание дека, ако сакаме од една снимка да извлечеме максимум податоци, покрај тоа што е неопходно материјалот од кој е изработен филмот, квалитетен ртг апарат и добар третман од техничарот, потребно е на упатницата да назначиме каква ртг снимка бараме.

а) Од една добра ретрокоронарна графика може да се проценат состојбата на коронката во смисла на постоење на каринозни лезии, каде визуелно и палпаторно е недостапен увид во состојбата на дентикли, на апроксималните полнења секундарен кариес и состојбата на септум интерденталис.

б) Ретро алвеоларната снимка, којашто најчесто се изработува во секојдневната практика, дава најпрецизна слика за состојбата на средниот дел на забот и околотото ткаење, за анатомоморфолошките прилики на истиот и често оскудни податоци за коронката, апексот со периапикалната регија, особено кај заби од горната вилица.

в) Од оклузивна снимка се ориентираме на најинтересното подрачје во ендодонската терапија и периапексот. Не може да се замисли точна дијагноза на хроничен пародонтит, ниту добро спроведување на било кој терапевтски метод и прогноза без прецизна оклузивна снимка, се разбира дека не станува збор за сè друго што може да придонесе за успех при примената на ендодонтската терапија.

Сл. 1
Ретроконорарна

Сл. 2
Ретроалвеоларна

Сл. 3
Оклузивна

Дискусија

Од изработката на првата ртг-графија 1896 г., од страна германскиот заболечар д-р Otto Wolkoff помина доста време и се произведоа такви апарати и филмови што овозможуваат добивање најпрецизни снимки со минално озрачување на пациентот. Денес наоѓаат се поголема примена панорамикс за орофацијалната регија и состојбата на пародонталниот и денталниот статус на пациентот.

За добивање прецизна снимка неопходно е да се придржуваме на општоприфатената шема за наклонот на тубусот, односно на централниот зрак спрема оската на забот допирајќи го лицето на класичните точки. Секако примената на ртг-филмови со крилца или филмодржач по worts, гарантира квалитетна ретрокоронарна снимка. Кај ретрокоронарните ртг снимки во пределот каде што треба филмот повеќе да се свитка, вешти техничари со подметнување на ватеролни или слично, постигнуваат добри резултати. Ретроалвеоларната снимка неретко може да не заведе кај двокоренските и повеќекоренските заби, па затоа не е мал бројот на автори кои препорачуваат повторување на снимки, но со различна насока на зракот во дистален и мезијален правец.

За добра оклузивна снимка, покрај признатите услови централниот зрак треба да биде насочен кон апикалната регија на еднокоренските заби, а кај двокоренските и повеќекоренските ексцентрично за да се добијат на снимка сите апекси и да се избегне суперпозиција.

Заклучок

Современата стоматологија, особено ендодонцијата, бараат што попрецизни ртг снимки, а бидејќи тоа не може да се добие од ретроалвеоларна снимка секогаш, препорачуваме терапевтите во упатницата да назначат какви снимки бараат:

- а) ретрокоронарни
- б) ретроалвеоларни
- в) оклузивни (нагрисни)

Второ, можеме да препорачаме примена на филмодржачи што гарантираат добивање на прецизни снимки.

IMPORTANCE OF CENTRAL RAY DIRECTION FOR PRECISION IN ROENTGENOGRAPHY

Summary

Röntgenography is used in setting diagnosis and assessing prognosis in endodontic therapy.

Several ways of directing the central ray toward the object, those are teeth which are examined, are presented and this depends on the need for achieving certain parts in the center of the graphia.

Л и т е р а т у р а

1. Njemirovskij Z.: Rentgenogram kod endodontskog zahvata, Zbornik radova XI stom. nedelje SRŠ 1975, Negotin Krajina.
2. Цветковиќ Н., Тавчиовски И., Стевановиќ М.: Нашите ставови при претходно ендодонтски лекувани заби, Зборник на трудови од V конгрес на стоматолозите на Југославија 1975.
3. Endodontic Perforations: Their Prognosis and Treatment J.A.D.A. vol. 95 July 1977.